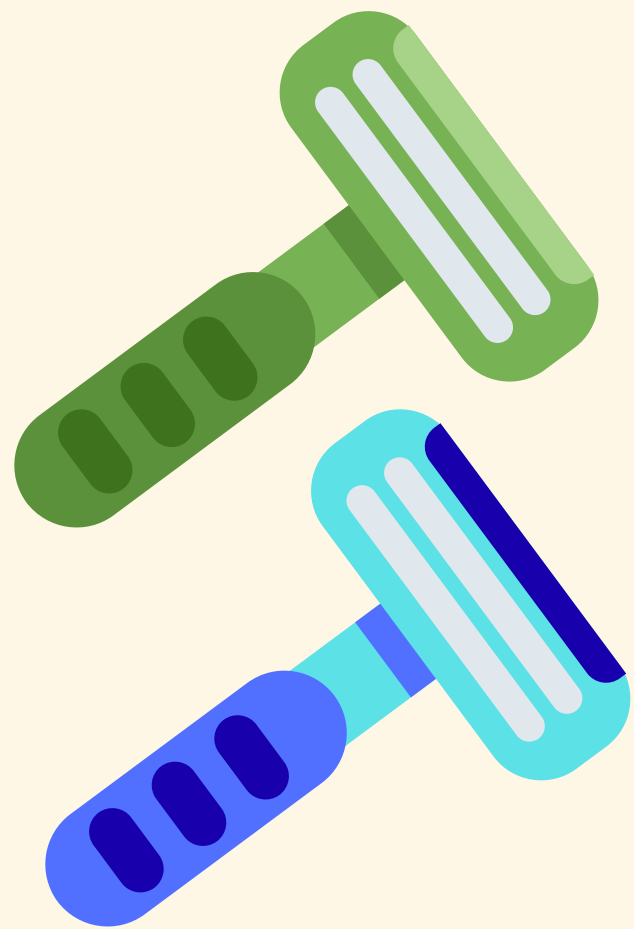

מכשיר גילוח - יצחק קרונזון

הכינה: ד"ר עביר חלאילה

מדריכה ארצית

מכשיר גילוח

"מכשיר גילוח" הוא כלי או מכשיר המשמש להסרת שיער (לרוב שיער פנים, אך גם שיער גוף) על ידי חיתוכו קרוב מאוד לפני העור.

פעולה זו מכונה גילוח.

התפקיד העיקרי של מכשיר גילוח הוא טיפוח והיגיינה אישית. הוא מאפשר לקבל עור חלק על ידי קיצוץ השיער היוצא מהזקיק.

המקור הלשוני

המונח נגזר מהשורש ג.ל.ח (כמו בפועל "לגלח").

גילוח (השם הפעולה)

מכשיר גילוח (הכלי)

להב גילוח (החלק החותך במכשיר)

ימי חול

שורש המילה "חול" הוא ח.ל.ל, במשמעות של חולין (דבר שגרתי, יומיומי, לא מקודש).
"ימי חול" הם ההפך פ"מי קודש" (שבת וחגים).

דוגמה לשימוש במשפט:

"המוזיאון פתוח בימי חול בין השעות 08:00 ל-16:00, אך סגור בשבתות וחגים."

חביתה

חביתה היא מאכל ביצים בסיסי ונפוץ מאוד, המוגש לרוב כחלק מארוחת בוקר או כארוחה קלה. זהו אחד המאכלים הקלים והמהירים ביותר להכנה.

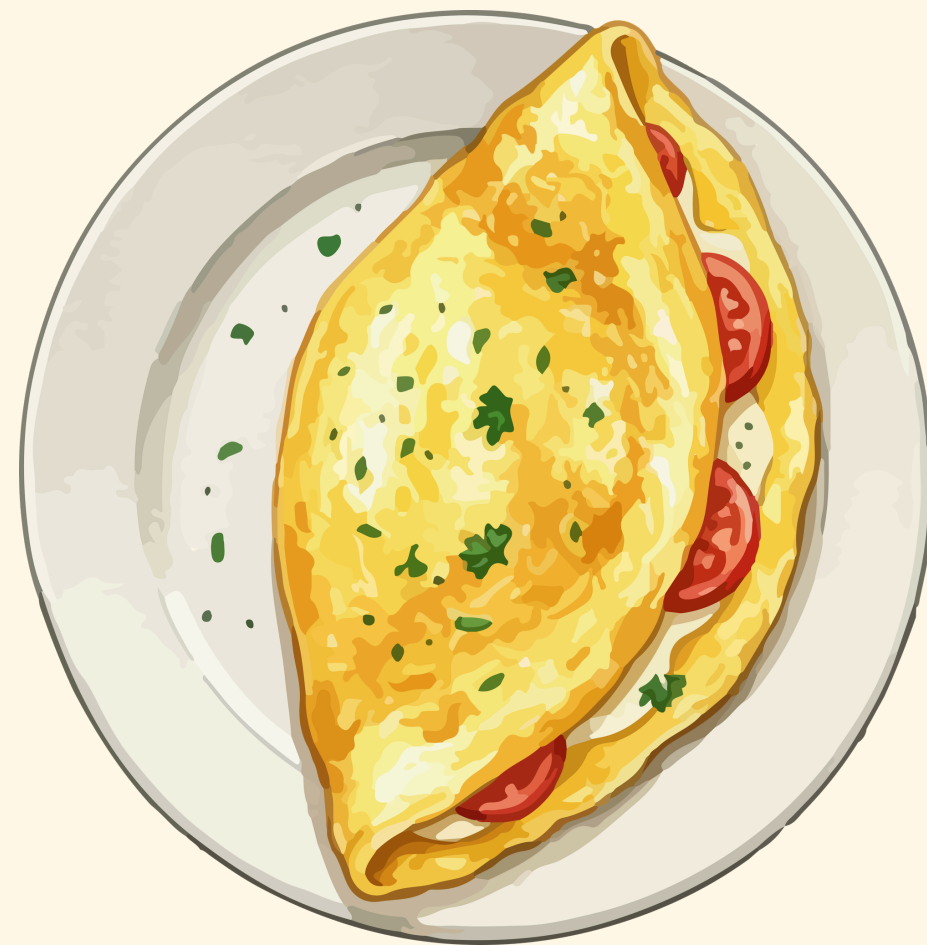
הגדרה בסיסית

חביתה היא מנה המוכנת מביצים טרופות (מעורבות היטב) המטוגנות במחבת עם מעט שמן, חמאה או שומן אחר, עד שהן מתקשות ומשחימות קלות.

המקור הלשוני והשורש

המילה "חביתה" נגזרת מהשורש ח.ב.ט, שפירושו לחבוט או לטרוף (כפי שמחבטים או טורפים את הביצים כדי לערבב את החלבון והחלמון). השורש מופיע גם בפועל: "לחבוט" בבצק או בבשר.
שימואל:

הת' במילה חביתה היא תוצר של תהליך היסטורי שהתרחש כבר אלפיון חכ"ל, שבו השורש ח.ב.ט יצר את השם חֶבֶת (עם תז), ומשם עברה המילה אלפיון ימינו.
מבנים דקדוקיים מיונים, ובמיוחד כאשר האות ט' באה במצב עם תחילית או סיומת דקדוקית שכוללת תז, נוצרת תכופה פונטית או מורפולוגית.

משחת הגילוח

משחת גילוח היא תכשיר קוסמטי שפותח במיוחד למריחה על העור לפני השימוש במכשיר גילוח (סכין או מכונה), ומשמשת כשלב הכרחי בתהליך הגילוח המסורתי.

משחת גילוח היא חומר סיכה וריכוך היוצר שכבת הגנה בין הלהב החד של מכשיר הגילוח לבין העור.

המקור הלשוני והשורש

המונח מורכב משני שורשים:

מִשְׁחָת (מ.ש.ח): מגיע מהשורש מ.ש.ח, שמשמעותו מריחה של חומר כלשהו על פני שטח (כמו משיחת שמן, משחה).
גילוח (ג.ל.ח): הפעולה עצמה של הסרת השיער.

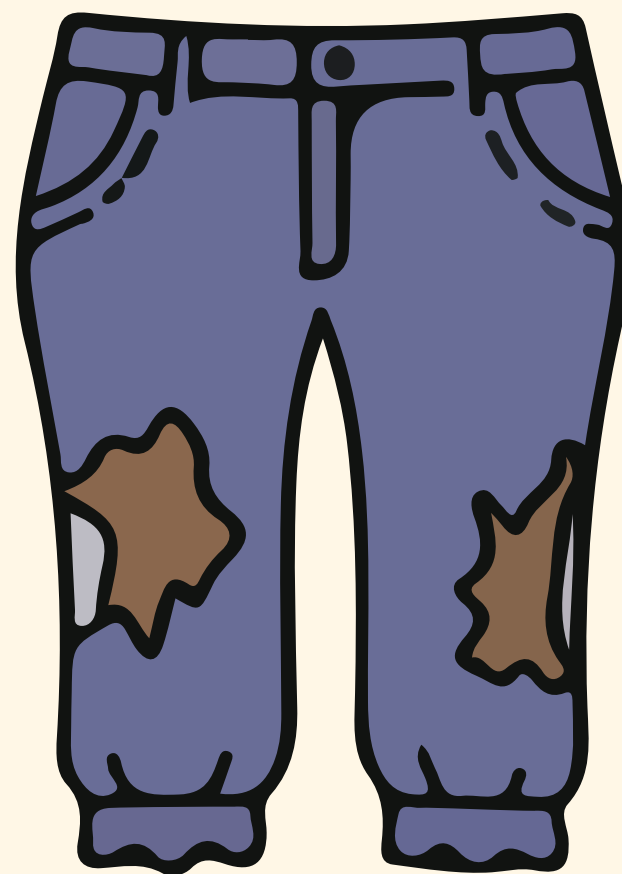
צוואר שרוט

הפנוקד בקרעים

צוואר: האזור המחבר בין הראש לגוף (אזור פגיע) - שם עצם שרוט: פגוע, בעל חתכים דקים או שריטות. ש.ר.ט (בניין פֶּעַל, צורת בינוני פועל)

פנוקד: שסומן בנקודות (נ.ק.ד) (בניין פֶּעַל, צורת בינוני) בקרעים: בחתיכות קרועות, שברים, או חתכים עמוקים (שם עצם, שורש ק.ר.ע - ריבוי)

קרעים

"אוקבה 8" מתייחס למותג של סכיני גילוח ישנים (להבים כפולים) שהיו נפוצים מאוד בארץ בתקופת המנדט הבריטי ובראשית ימי מדינת ישראל.

מהי "אוקבה" (OKAVA)?

מותג היסטורי: "אוקבה" (Okava) הייתה חברה ישראלית/פלשתינאית-ארץ ישראלית שייצרה סכיני גילוח עבור מכשירי גילוח קלאסיים (Double Edge Safety Razors). סוג הלהב: אלו להבים דקים דו-צדדיים, ששימשו במכשירי גילוח שאינם חד-פעמיים. מוצר אספנות: כיום, סכיני "אוקבה" הם פריט אספנות נדיר ונחשק, במיוחד כאלה שעדיין ארוזים.

**1 2
3 4**

כמות באריזה: ייתכן שהמספר ציין במקור את כמות הלהבים באריזה מסוימת. לוט או סדרה: באוספים נדירים, המספר מציין לעיתים קרובות שמדובר בפריט מסדרה מסוימת או בלוט של 8 להבים.

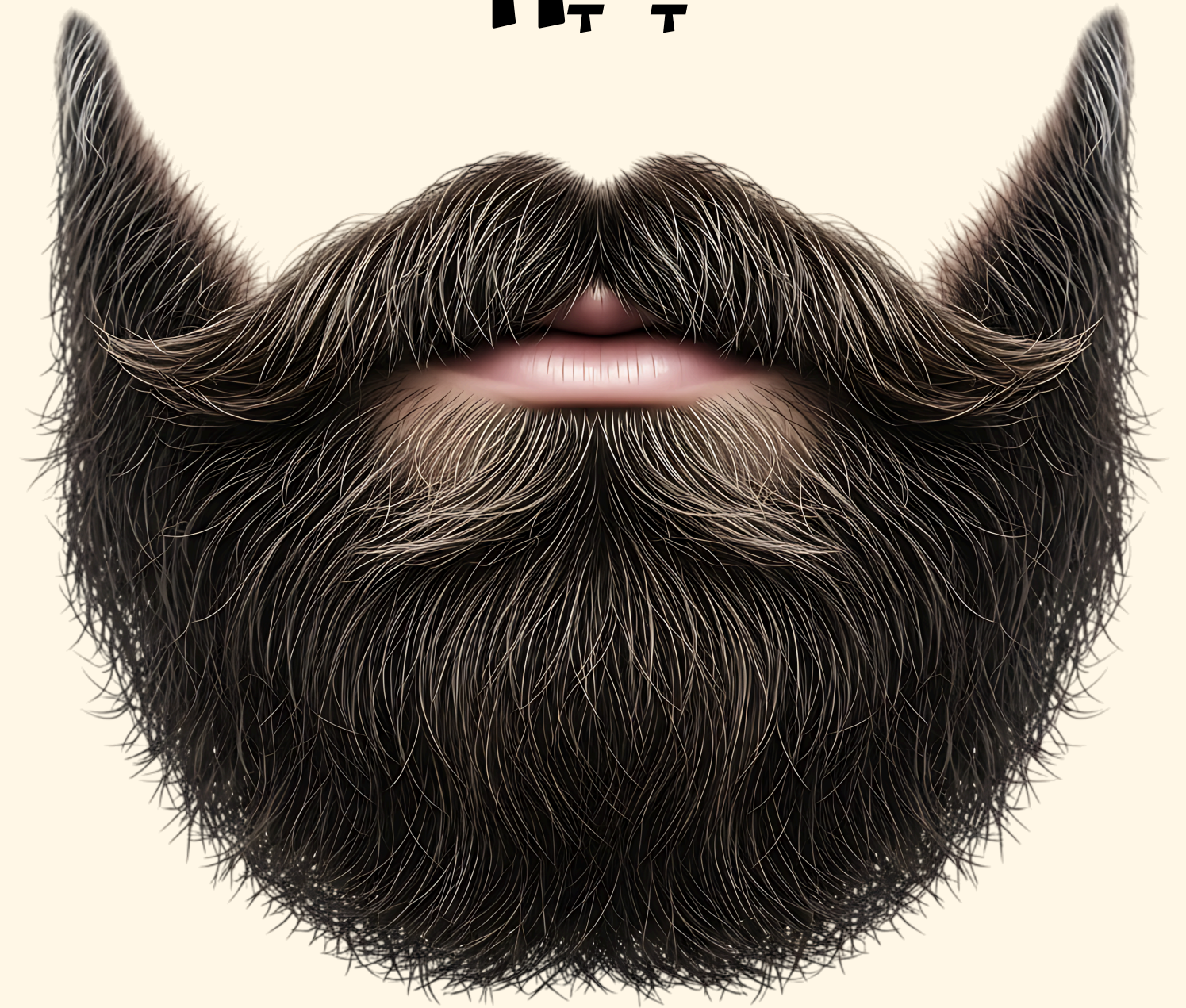
"אוקבה 8" הוא שם של להב גילוח ישן מתוצרת הארץ, כשהמספר 8 מייצג ככל הנראה סימון איכות או מספר סדרה ספציפי של הלהב.

זָקֵן

הגדרה: אדם שהגיע לגיל מתקדם (קשיש).
שורש: ז.ק.ן (פועל וכן שם תואר). במובן של
"הזדקן", "קשיש".

זָקֵן

אוסף השערות הצומחות על פניו של גבר, באזור הסנטר,
הלחיים והשפה העליונה (השפם נכלל לעיתים קרובות
בהקשר רחב יותר של זקן).
שורש: ז.ק.ן (שם עצם).

מתגנב

"מתגנב" הוא פועל בעברית, מהשורש ג.נ.ב, בבניין התפעל.

פירוש המילה "מתגנב" 🚶

הגדרה בסיסית: הולך, נע או זז בחשאי רבה, בשקט ובזהירות, במטרה לא להתגלות או לעשוך תשומת לב.

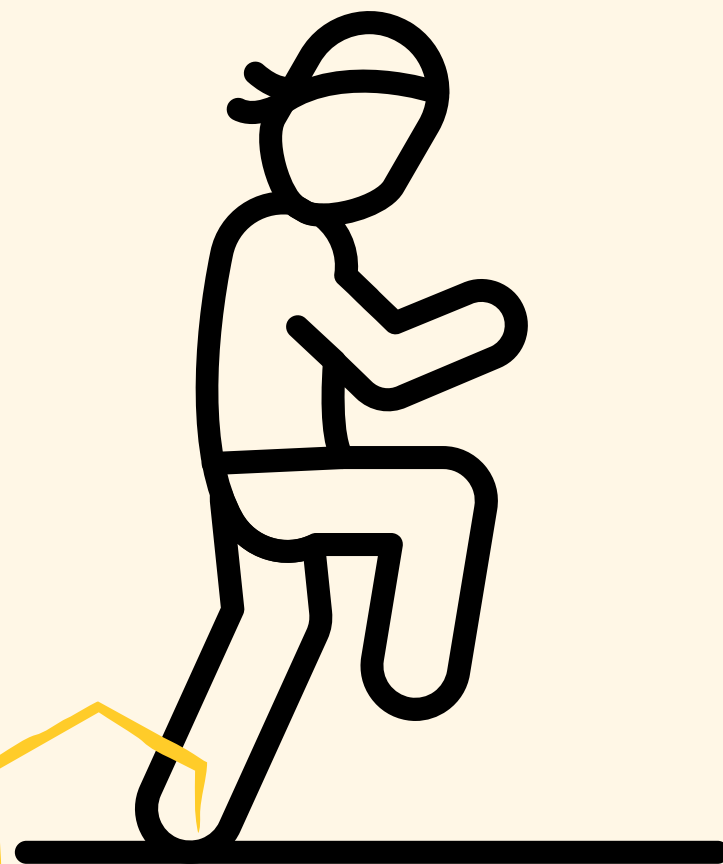
מטרה: בדרך כלל, פעולת ההתגנבות נעשית כדי:

להתקרב למטרה מבלי שיבחינו: למשל, חייל מתגנב לעמדת אויב.

להיכנס למקום אסור: למשל, ילד מתגנב לחדר ההורים לאחר שהושכב לישון.

לצאת ממקום מבלי שיבחינו: למשל, לצאת ממסיבה מבלי להיפרד מאיש.

להתחמק מפשהו או מפישהו: למשל, תלמיד מתגנב מהשיעור.

המילה "מליטה" (מלשון השרצה/המלטה) אינה שם של ארץ. בהקשר של "ארץ" ותאריך היסטורי (1934), הכוונה היא כמעט בוודאות לאי המדינה מַלְטָה (Malta).

הפירוש המתוקן הוא:

"שֶׁהֶעֱלָה אוֹתוֹ לְאֶרֶץ מַלְטָה ב-1934".

משמעות המשפט המתוקן

שעלה אותו: הכוונה למישהו שסייע או ביצע העלאה של אדם, חפץ, או משא כלשהו.

בהקשר של אדם: מי שלקח אדם אחר (ככל הנראה ילד, קשיש או פליט) למלטה.

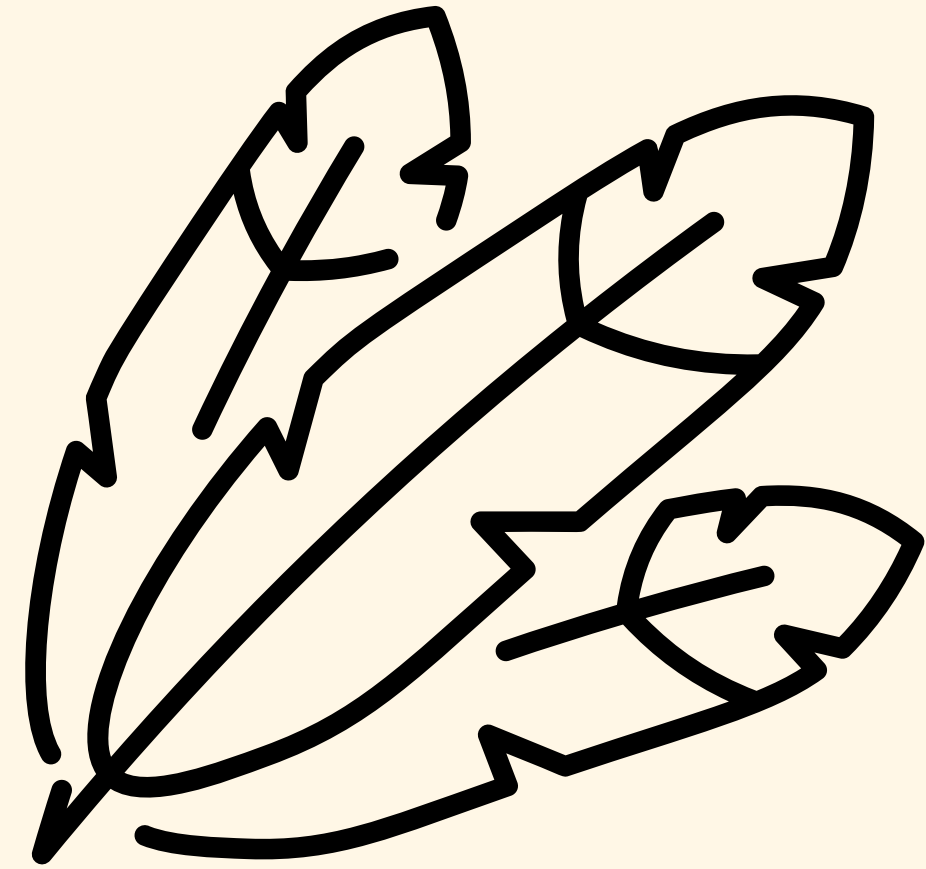
בהקשר של חפץ: מי שהביא (העלה על אונייה או מטוס) חפץ, מסמך או רכוש למלטה.

הַפְּלוּמָה הַדְּלִילָה

מתאר כיסוי דק, עדין ומפוזר (לא צפוף) של שיער או נוצות.

כינוי לשערות דקות, עדינות ורכות מאוד, או לנוצות הקטנות, הרכות והראשוניות המכסות גוזלים צעירים.
הַדְּלִילָה ד.ל.ל - דליל פירושו לא צפוף, מפוזר, מועט, או שאינו מלא.

זיפים

שערות קצרות, מחוספסות ודוקרניות הצומחות מחדש על הפנים
(אזור הזקן והשפם).
זמן צמיחה הזיפים נראים ומורגשים בדרך כלל לאחר יממה עד
שלוש יממות של צמיחה מאז הגילוח האחרון.
שורש המונח נגזר מהשורש ז.י.ף (אם כי השימוש המודרני המקובל
קשור בעיקר לשיער פנים קצר).

הפאווים

רצון עז, עפוק וחזק, תשוקה
גדולה או שאיפה נשגבת.
ה"פאווים" הם אותם דברים שאדם
עשתוקק אליהם בכל ליבו.

קשיון עורף

קשיון עֶרֶף: הוא מונח רפואי המתאר מצב שבו ישנה נוקשות, קשיחות והגבלה בתנועה באזור הצוואר והעורף, במיוחד בעת ניסיון כפיפה (הטיה קדימה) של הראש.

תפיסת שרירים: כאבי שרירים או מתיחה בשרירי הצוואר (למשל, שינה בתנוחה לא נכונה או ישיבה ממושכת מול מחשב)

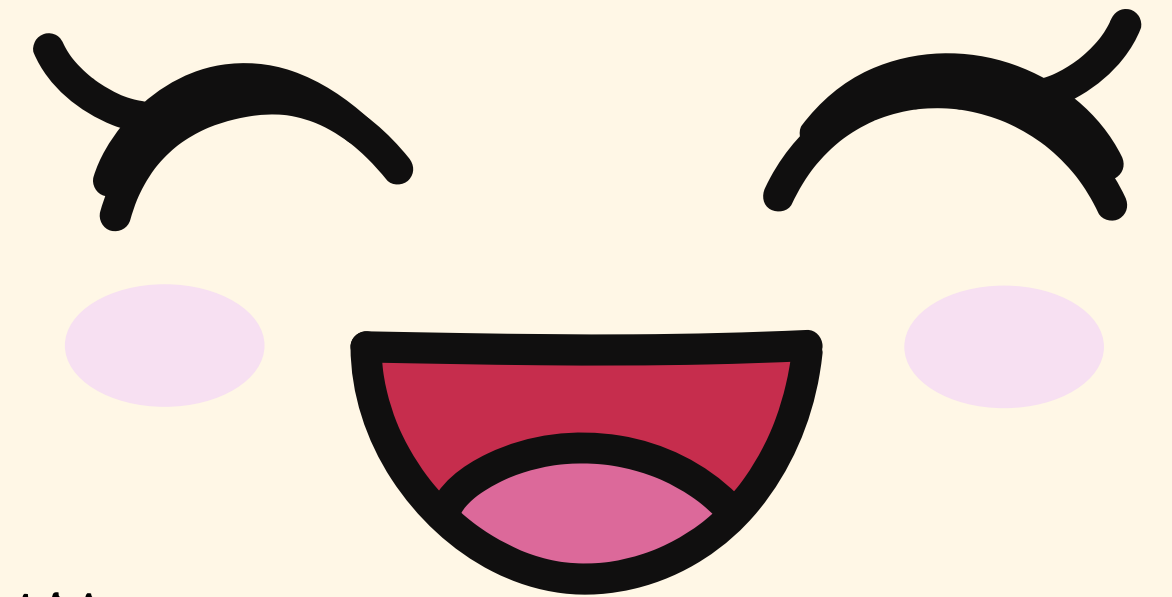

מִחְנָה

שורש: ח.ו.ה (חי"ת-ו"ו-ה"א).

הקשר: שורש זה קשור לפעולות של
ביטוי, גילוי או הבעה.

היא שם עצם נפוץ בעברית ומשמעותה המרכזית היא מעשה
או פעולה שנועדה לבטא רגש, כוונה, כבוד או רצון טוב.

פְּשֵׁתָּא

שורש: ת.ו.ה (ת"ו-ו"ו-ה"א).

בניין: הִתְפַּעֵל (השתאה). בניין זה מבטא פעולה חוזרת, או פעולה שהאדם עושה לעצמו, כלומר, האדם מביא את עצמו למצב של פליאה.

המילה "הַפְּשֵׁתָּא" היא צורת בינוני-פועל בבניין הִתְפַּעֵל, והיא מתארת אדם המביע פליאה, השתוממות ופליאה עמוקה.

הַפְּרוֹט

מה שנעקר, נתלש או נשלף.

**לרוב, הכוונה לבעל חיים שהנוצות או השיער
שלו נתלשו, או לחפץ שסיביו נמשכו.**

שורש: פ.ר.ט (פ"ם-ר"ש-ט"ת).

**בניין: פֶּעַל (צורת סביל - פעול). בניין זה מבטא
שהפעולה נעשתה על האובייקט (מישהו פרט אותו).
המבנה: "הַפְּרוֹט" הוא שם עצם (בינוני) המתאר את
הסובל את הפעולה: הדבר שהנוצות/שיער/סיבים
שלו נפרטו.**

מכשיר גילוח - יצחק קרונזון

היום אני חושב שמעולם לא ראיתי את אבי מתגלח. בימי חול הוא היה יוצא מגולח לעבודתו כשעתיים לפני שקמנו לבית ספר-הספר, ובשבתות היה מתגלח ומכין לנו ארוחת בוקר עם "חביתה של שבת", לפני שהיה מעיר אותנו בשבע בבוקר, על מנת שלא נבזבז את השבת בשינה. ריח משחת הגילוח ("שמן") מעורב בריח החביתה, ומראה צווארו השרוט והמנוקד בקרעים קטנים של נייר עיתון סופג דם מלווים אותו בביקורי השבתות שנים רבות לאחר מותו (אמי וגם אחי הבכור חשבו שהחתכים בעור נגרמו בגלל השימוש החוזר, מטעמי חיסכון, בסכין גילוח "אוקבה 8"). בגיל שלוש-עשרה בערך החלטתי, שאתחיל להתגלח בעצמי. זקן עוד לא צמח לי, אבל משהו בבית-הספר (או בתנועה) סיפר שהגילוח החוזר מעורר את צמיחת הזיפים.

פעם בשבוע הייתי מתגנב לחדר האמבטיה, נועל את הדלת, מרכיב את מכשיר הגילוח של אבי, שעלה אותו לארץ מליטה[5] ב-1934 (מוט קצר מנחושת שהתברג אל שני מלבנים משננים שביניהם נקבע הסכין שביניהם). ומעביר אותו במהירות על עור פניי הקלק ועל הפלומה הדלילה שעל השפה העליונה.

אחרי כשנתיים נוכחתי, ששלושה או ארבעה ימים לאחר הגילוח, היה אפשר להבחין באור יום בזיפים[7] אחידים על לחיי, שדמו לזקן של מבוגרים מתגלחים. נזהרתי להתגלח רק בימי שלישי. החשבון היה פשוט-בלילות שבת היינו מתכנסים ל"ערב חופשי" בתנועה. בערב זה התמלאו כל המאוים החברתיים שלנו בגיל ההתבגרות, חשבתי שאם אתגלח ביום שלישי, ואשב מתחת המנורה כשהצדודית שלי מופנית אל אחת הבנות, יהיה סיכוי שתבחין שאני כבר מתגלח ואמנם, שלושה או ארבעה חודשים אחרי שהתחלתי להתגלח שבמהלכם כמעט התפתח אצלי קשיון עורף מן המאמץ להפנות לחי אל הבת שלצדי, אמרה ברכה שפילמן בקול רם שהגיע גם לאוזני אחרות "מה? אתה כבר מתגלח??"

כשאני מסכם את חיי עד עכשיו, אני מעריך את המשפט ההוא כניסיוני המוצלח הראשון.

כשמלאו לי שש-עשרה שנה, נשטף אבי בגל לא-מובן של אהבה וקנה לי מתנה היה זה מחוה נדיר שהפתיע את כל מי שהכיר אות טבעו החסכוני. בארוחת הבוקר של שבת בשבע בבוקר, העביר אליי בטקסיות, לעיני כל משפחתנו המשפחה, מכשיר גילוח חדש מצופה כסף. הודיתי לו בהתרגשות, והוא נשא נאום קטן: "אתה מתבגר, ועוד מעט תצטרך להתחיל. להתגלח. כשתתגלח בפעם הראשונה אעמוד לצדך ולמד אותך כפי שלימד אותי אבי". באותו זמן כבר התגלחתי באופן סדיר כשלוש שנים. הסתכלתי בצווארו המרוט, וחשבתי כמו כל מתבגר, שאין לי כבר מה ללמוד מן המבוגרים.

סוג הטקסט

"מכשיר גילוח" הוא סיפור קצר בעל אופי אוטוביוגרפי (כלומר,
מבוסס על חוויות חיים של הסופר).

תקציר העלילה

הסיפור מסופר מנקודת מבטו של ילד (המספר) המעריץ את אביו. הילד מתאר בפירוט את טקס הגילוח הקבוע של אביו באמצעות סכין גילוח "ג'לט". הסיפור הוא זיכרון אישי על התבגרות, המקושר למכשיר הגילוח של האב ולריח חתכי הגילוח שלו.

בגיל 13, מתחיל המספר להתגלח בסתר במכשיר הישן של אביו, מתוך אמונה שזה יזרז את צמיחת זקנו ומתוך רצון להרשים נערה בתנועה. הוא מתזמן את הגילוח לימי שלישי כדי שהזיפים יהיו בולטים במוצאי שבת, ומצליח במשימתו כשנערה שואלת אותו: "מה? אתה כבר מתגלח??".

בגיל 16, האב מעניק לו במפתיע מכשיר גילוח חדש בטקס חגיגי, ומציע ללמדו את רזי הגילוח. המספר, שכבר התגלח בסתר שלוש שנים, חש באירוניה שאין לו עוד מה ללמוד מהעבוגרים.

הסיפור מסופר בגוף ראשון על ידי המספר, המתאר את זיכרונותיו מלהליך ההתבגרות שלו דרך **הפעולה הסמלית של גילוח:**
האב: המספר פותח בתיאור האב וטקס הגילוח שלו.

ההתחלה הסודית (גיל 13): המספר מתאר כיצד בגיל 13, עוד לפני שצמח לו זקן, הוא היה מתגנב לחדר האמבטיה ומתגלח בסתר עם המכשיר של אביו.

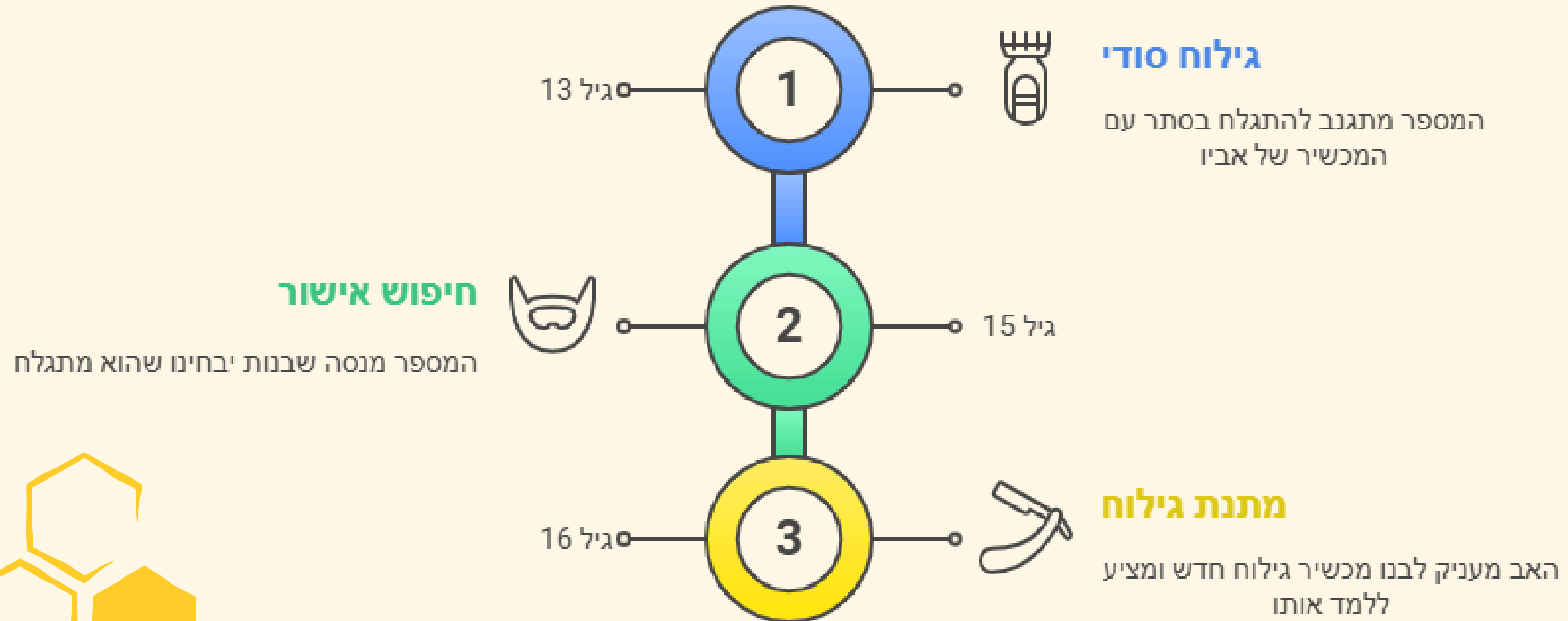
חיפוש האישור (גיל 15): בגיל 15, כשהחלו לצמוח לו "זיפים אחדים", הוא עשה מאמצים כדי שבנות יבחינו שהוא "כבר מתגלח". רגע השיא היה כשברכה שפלמן אכן הבחינה ושאלה: "אתה אחוז כבר מתגלח?!". המספר הבוגר רואה במשפט זה את "ניסיונו המיני המוצלח הראשון".

המתנה (גיל 16): כשהמספר בן 16, אביו מעניק לו בטקסיות מכשיר גילוח חדש במתנה, ומציע ללמד אותו להתגלח "כפי שלימד אותי אבי".

הסיום (פער הדורות): הסיפור מסתיים בכך שהבן, שכבר מתגלח בסתר שלוש שנים, מסתכל על צווארו "המורט" של אביו וחושב "כמו כל מתבגר, שאין לי כבר מה ללמוד מן המבוגרים".

מכשיר גילוח: מסע התבגרות

הדמויות המרכזיות

דמות האב

- בתחילת הסיפור, האב מוצג כדמות אידיאלית مثالية, הוא גיבור, חזק, שקט, מתעורר מוקדם והולך כל יום לעבודה.
- הטקס שהוא מבצע (הגילוח) הוא סמל לסדר, לניקיון ולשלמות.
- הוא "מרכז הבית" והמוקד להערצה.
- הוא מסמל את הדור (جيل) הקודם, דור העולים שהגיעו לארץ בשנות ה-30.
- הוא **דמות חסכונית**: (משתמש שוב ושוב באותו סכין גילוח מטעמי חיסכון)
- הוא **דמות דואגת**: (מכין לבניו ארוחת בוקר בשבת).
- אך גם **פנותק** מעולמו הפנימי של בנו.
- הוא רוצה להעביר את המסורת (טקס הגילוח) לבנו, אך אינו מודע לכך שהבן כבר עבר את התהליך הזה לבד.

הדמויות המרכזיות

דמות הבן

- הוא מייצג את המתבגר מراهق האוניברסלי عالمي.
- הוא מאופיין בסקרנות حب استطلاع - فضول, רצון להגשמה עצמית تحقيق الذات וחיפוש אחר זהות.
- הגילוח הסודי سري שלו הוא סוג של מרד تمرد נעורים במסורת ובערכי המשפחה.
- הוא רוצה להרגיש "גבר" ועובר את טקס ההתבגרות הזה לבדו
- הוא חושב שאין לו מה ללמוד מאביו!
- המספר מתאר את אביו כדמות שמעולם לא ראה אותה מתגלחת בפועל, אך הזיכרון ממנו קשור לריחות ומראות של גילוח.

מכשיר הגילוח החדש (הסמל לטקס המעבר)

כשהמספר היה בן שש עשרה, אביו קנה לו במחווה נדירה (בניגוד לטבעו החסכוני) מכשיר גילוח חדש מצופה כסף.

האב העביר את המתנה בטקסיות לעיני המשפחה ונשא נאום קטן: "אתה מתבגר, ועוד מעט תצטרך להתחיל להתגלח. כשתגלח בפעם הראשונה אעמוד לצדך ואלמד אותך כפי שלימד אותי אבי".

האירוניה היא שהמספר כבר התגלח באופן סדיר כשלוש שנים בזמן שהאב נשא את הנאום. המספר חשב ביהירות של מתבגר: **"אין לי כבר מה ללמוד מן המבוגרים"**.

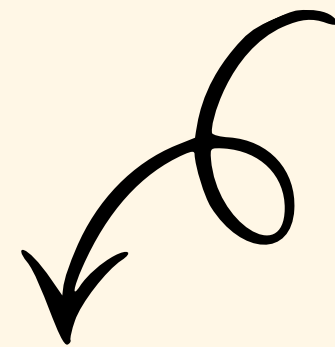
הסיפור למעשה מתאר את טקס המעבר הנסתר של המספר אל הבגרות, שקרה לפני הטקס הרשמי והמוצהר שהציע לו אביו.

הגילוח בסתר (ההתבגרות הסודית)

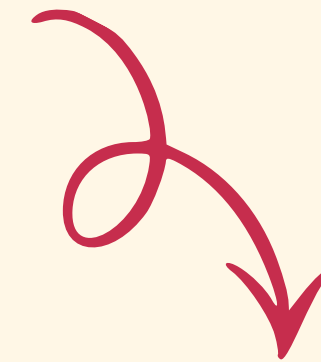
- בגיל שלוש עשרה, המספר מחליט להתחיל להתגלח בעצמו, מתוך אמונה שהגילוח יעורר את צמיחת הזיפים.
- הוא עושה זאת בסתר מפני הוריו: הוא מתגנב לחדר האמבטיה, נועל את הדלת, ומשתמש במכשיר הגילוח הישן של אביו (שעלה איתו פליטא ב-1934).
- הוא מתגלח רק פעם בשבוע, בימי שלישי, מתוך "חשבון פשוט": הוא רצה שביום שישי בערב (ב"ערב חופשי" בתנועה), כשיושב מתחת למנורה, הזיפים המעטים שצמחו לו יבליטו את העובדה שהוא כבר מתגלח בפני אחת הבנות.
- המאמץ השתלם: כעבור מספר חודשים, אמרה לו ברכה שפילמן בקול רם שהגיע לאוזני אחרות: "מה? אתה כבר מתגלח??" המספר מעריך את המשפט הזה כ-"ניסיונו המוצלח הראשון".**

המסר המרכזי

המסר המרכזי עוסק בפער הדורות ובתפיסות השונות של תהליך ההתבגרות בין הורים לילדים.
הסיפור מציג את טקס המעבר של הגילוח משתי זוויות הפוכות:

מצד הבן (המספר): הבן כבר עבר את התהליך הזה לבד, בסתר, במשך שלוש שנים ("באותו יום כבר התגלחתי באופן סדיר כשלוש שנים").

מצד האב: האב רואה במתן מכשיר הגילוח לבנו בן ה-16 טקס רשמי, שבו הוא אמור להעביר לבנו את הידע והמסורת המשפחתית ("אעמוד לצדך ואלמד אותך כפי שלימד אותי אבי").

המסר מתחפש במשפט הסיום של הסיפור, בו הנער מסתכל על אביו וחושב "כמו כל מתבגר, שאין לי כבר מה לעמוד מן המבוארים".
במילים אחרות, הסיפור מראה כיצד מתבגרים חווים את התבגרותם באופן עצמאי ולאיתים בסתר, ומפתחים תחושת עצמאות האורחת
להם להאמין שהם כבר יוצאים הכל, בעוד שהוריהם עדיין רואים אותם כמו שלקוקים להפרכתם.

רעיונות מרכזיים ומסרים

מכשיר הגילוח כסמל: זהו הסמל המרכזי בסיפור, המכשיר מסמל גבריות, בגרות, ומעבר "לעולם של הגברים".

פער הדורות: זהו הנושא העיקרי של הסיפור. קיים פער עצום בין תפיסת האב לתפיסת הבן: האב רואה בגילוח טקס מסורתי שצריך להעביר מאב לבן. הבן רואה בגילוח תהליך אישי של גילוי עצמי ומרד, שהוא חווה בסתר. המשפט האחרון ("שאין לי כבר מה ללמוד מן המבוגרים") מעחיש באופן מושלם את פער הדורות הזה ואת תחושת העליונות (השגויה) של המתבגר.

התבגרות וזהות: הסיפור מתאר שלב חשוב בחיי המתבגר, שבו ההופעה החיצונית (צמיחת הזקן) הופכת להיות קריטית לגיבוש הזהות המינית והגברית.

סוד ושיתוף: הבן מרגיש שאביו שייך לעולם אחר (עולם החסכנות, הצומאר השרוט) בעוד הוא כבר מנוסה ו"מתקדם" יותר, ולכן אין טעם לשתף אותו!

שאלות בגרות

1. גיבור הסיפור הוא ילד מתבגר, והוא מייצג את שאיפותיהם של מתבגרים בני גילו. על פי הסיפור כולו, הסבירו מהי השאיפה העיקרית של גיבור הסיפור בתקופת התבגרותו, וכיצד הוא מנסה לממש את השאיפה הזאת במשך שנתיים. האם הצליח בכך? הדגימו את תשובתכם על פי קטע א'.
2. מה מסמל מכשיר הגילוח לגיבור הסיפור המתבגר? הסבירו את תשובתכם.
3. לדעתכם, מדוע לא שיתף גיבור הסיפור את אביו ברגשותיו ובמעשיו במשך כל שלוש שנות התבגרותו? בססו את תשובתכם על עלילת הסיפור
4. תאר את דמות האב בסיפור. בסס את דבריך על דוגמאות מהקטע (לפחות שתי דוגמאות). (הקטע מופיע בשאלון ומתאר את הגילוח של האב בשבתות ואת צווארו השרוט)

שאלות בגרות

5. מה סימל מכשיר הגילוח בשביל המספר, ומדוע הוא החליט להתחיל להתגלח? הסבירו את דבריכם.

6. המשפט המסיים את הסיפור הוא: "הסתכלתי בצווארו המרוט, וחשבתי [...] שאין לי כבר מה ללמוד מן המְבוגרים". באיזו תקופה בחייו של המספר נאמר משפט זה? הסבירו את תשובתכם.

תשובות

1. שאיפתו העיקרית של המספר המתבגר

השאיפה העיקרית של המספר המתבגר היא להשיג גבריות, הכרה חברתית וסטטוס של "מבוגר". עבורו, הגילוח הוא כרטיס כניסה לעולמם של הגברים ומכשיר להבלטת הזהות המינית/הגבריות שלו

אופן מימוש השאיפה במשך שנתיים:

- בגיל שלוש-עשרה, הוא מתחיל להתגלח בסתר (מתגנב לחדר האמבטיה ונועל את הדלת)
- הוא משתמש במכשיר הגילוח של אביו ומעביר אותו על פניו החלקים, מתוך אמונה שהגילוח החוזר "מעורר את צמיחת הזיפים".
- כאשר הזיפים מתחילים לצמוח, הוא מתזמן את הגילוח לימי שלישי כדי שבערבי שבת בתנועה יוכלו להבחין בזיפים.
- הוא מתאמץ באופן עקשני להפנות את צדודית לחיו אל הבנות כדי למשוך את תשומת ליבן.
- האם הצליח? הדגמה על פי הקטע והסיפור:כן, המספר הצליח לממש את שאיפתו. ההצלחה באה לידי ביטוי בדבריה של ברכה שפילמן שאמרה בקול רם: "מה? אתה כבר מתגלח??". המספר מעריך את המשפט הזה כ**ניסיונו המוצלח הראשון** בחייו. המטרה של "גבריות" ו"ניסיון מיני" (להרשים בת זוג) הושגה בזכות הגילוח.

תשובות

2. סמליות מכשיר הגילוח ואי-שיתוף האב

(1) מה מסמל מכשיר הגילוח?

מכשיר הגילוח מסמל עבור המספר המתבגר את הגבריות, הבגרות והמעבר מילדות לעולם המבוגרים.

- הוא רואה בו "כרטיס כניסה" לעולמם של הגברים.
- השימוש בו משרת את שאיפתו להבליט את הזהות המינית שלו.
- חשיבותו הסמלית הודגשה גם בכך שכשקיבל מכשיר חדש, זה נעשה בטקסיות ובנאום.

תשובות

(3) מדוע לא שיתף גיבור הסיפור את אביו?

המספר לא שיתף את אביו בגילוחו במשך שלוש שנים כיוון שהמעשה ייצג מרד במוסכמות ובערכים המשפחתיים וכן משום שהוא מייצג את הגישה הכללית של המתבגר שאינו חושב שיש לו מה ללמוד מהמבוגרים.

מרד והסתרה: המספר פועל ללא ידיעת האב ואפילו מעז להשתמש במכשיר שלו. הוא נועל את הדלת כשהוא מתגלח. זוהי הנטייה של גיל ההתבגרות לעשות דברים המנוגדים למוסכמות.

תחושת עצמאות ובגרות מוקדמת: המספר הגיע למסקנה שהוא אין לו כבר מה ללמוד מן המבוגרים, במיוחד מהאב שצווארו היה תמיד "שרוט" ו"נָרוט". הוא כבר הפך ל"מנוסה", ולכן הדרכה מהאב נראתה מיותרת ומיושנת.

תשובות

4. תיאור דמות האב

דמות האב מתוארת כדמות חסכנית, דאגנית, ושומרת על סדר ומשמעת.

- חסכן: חסכנותו מודגשת דרך מכשיר הגילוח שלו. אשתו ובנו חשבו כי החתכים בצווארו נגרמו בגלל השימוש החוזר בסכין הגילוח מטעמי חיסכון. גם מתנת מכשיר הגילוח החדש לבן נתפסה "כמחווה נדיר שהפתיע את כל מי שהכיר את טבעו החסכני".
- דואג ומחנך למשמעת (דרך סדר יום): האב מקפיד שהמשפחה לא תבזבז את השבת בשינה. לשם כך, הוא קם מוקדם כדי להתגלח ולהכין לילדים ארוחת בוקר עם "חביתה של שבת" לפני שהעיר אותם בשבע בבוקר.

תשובות

5. סמליות מכשיר הגילוח וההחלטה להתגלח

מכשיר הגילוח סימל עבור המספר את הגבריות והמעבר משלב הילדות לשלב הבגרות.

מדוע החליט להתחיל להתגלח?

הוא החליט להתחיל להתגלח ממניעים חברתיים ופסיכולוגיים של גיל ההתבגרות:

1. **השגת סטטוס גברי (בגרות):** המספר רצה להשיג הכרה חברתית כ"מתגלח" ובכך להדגיש את גבריותו, שהייתה בולטת בעיניו יותר מכל דבר אחר.

2. **רצון להרשים בנות:** הוא גילה עניין בצד המיני/חברתי, ותכנן שהזיפים שיראו ב"ערב החופשי" בתנועה ימשכו את תשומת ליבה של אחת הבנות. הסיפור עצמו מעיד על הצלחתו להשיג "ניסיון מוצלח ראשון" דרך הגילוח.

תשובות

6. תקופת חייו של המספר בסיום הסיפור

המשפט המסיים נאמר כשהמספר היה בן שש-עשרה.

הסבר: המשפט נאמר כתגובה לאירוע בו אביו קנה לו מכשיר גילוח חדש והציע ללמדו להתגלח.

- הסתירה והאירוניה: המספר מביט באביו ובצווארו ה"מרוט" (הפצוע מגילוח) ומגיע למסקנה הטיפוסית למתבגרים: הוא כבר "מנוסה" בגילוח (התגלח בסתר שלוש שנים) ועל כן אין לו מה ללמוד מהדור המבוגר והמיושן.
- תקופה זו מסמלת את שיא המרדנות וההתנתקות של המתבגר מהסמכות ההורית והמסורת.

"משימת הערכה חלופית: "סודות הנעורים – כשהעולם השתנה

המשימה נועדה לבחון את יכולתכם לספר ולנתח אירוע אישי משמעותי שעשיתם כחלק מלהליך המעבר מילדות לבגרות, תוך הפקת טקסט דבור אישי ועשיר בשפה.

 הרקע למשימה: הגילוח הסודי

בסיפור "מכשיר גילוח", המספר מתאר כיצד החל להתגלח בסתר בגיל שלוש-עשרה, הרבה לפני שאביו ידע על כך והציע ללמד אותו בטקס רשמי. הוא עשה זאת מתוך מאמץ להיראות בוגר יותר בפני חברים (ברכה שפילמן). ההתגלחות הסודית הפכה לניסיון המוצלח הראשון שלו.

"משימת הערכה חלופית: "סודות הנעורים – כשהעולם השתנה

המשימה: הקלטת הסיפור האישי

בחרו באירוע משמעותי אחד שסימן עבורכם מעבר מילדות לבגרות, ושתקופה מסוימת עשיתם אותו בסתר, ללא ידיעת הוריהם או מבוגר אחראי. תעדו את הסיפור שלכם בהקלטה אישית באורך של 2 עד 3 דקות.

✓ דרישות תוכן ושפה להקלטה:

- תיאור האירוע (ה"סוד"):
- תארו את האירוע בפירוט: מה עשיתם, מתי זה קרה, וכיצד וידאתם שזה נשאר בסוד (כפי שהמספר נעל את הדלת וגלח רק בימי שלישי).

מניע ומשמעות:

- השוו: למה היה לכם חשוב לעשות את זה לבד, בלי ללמוד מהמבוגרים (כמו שהמספר חשב "שאינ לי כבר מה ללמוד מן המבוגרים")?
- הרגש: תארו את התחושות שעלו בכם אחרי שה"סוד" התגלה (או שהצלחתם להשיג את מטרותכם, כמו ה"ניסיון המוצלח הראשון").

שימוש באוצר מילים:

שלב ומהגישו לפחות חמישה (5) ביטויים/מילים שלמדתם בשיעור זה.

קריטריונים להערכה

קריטריון	משקל (%)	ניקוד
עומק הסיפור וניתוח האירוע	40%	המשימה מתייחסת לרעיון "הסוד" והמעבר לבגרות, ומספקת נימוק ברור לפניעים (כמו הרצון להיראות בוגר).
שפה וביטוי (עושר לשוני)	30%	שימוש מדויק וברור של המילים החדשות הנדרשות וביטויים.
הפקה דבורה (טכני וקולי)	30%	הקפדה על אורך ההקלטה (2-3 דקות), שטף דיבור, ובהירות קולית.
סה"כ	100%	